

รายงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงตามกลุ่มเด็กเล็กอายุ 18 เดือน (ท02)

สำนักทันตสาธารณสุขได้ประสานให้จังหวัดสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยง ตามกลุ่มอายุ ได้แก่ เด็กเล็ก 18 เดือน ,กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ,กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของ ปัญหาหลักตามกลุ่มอายุ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามและประเมินสถานการณ์ด้านสุขภาพช่องปากของประชาชนตามกลุ่มอายุเป้าหมาย
2. เพื่อให้จังหวัดทราบผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากและป้องกันโรค

ระยะเวลา

มกราคม-สิงหาคม 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ

1. แบบสำรวจสถานะทันตสุขภาพและปัจจัยเสี่ยงเด็กเล็ก 18 เดือน, กลุ่มเด็กอายุ 3 ปีในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, กลุ่มอายุ 12 ปีในโรงเรียน และกลุ่มอายุ 60 ปีในชมรมผู้สูงอายุหรือในหมู่บ้าน
2. Probe สามารถใช้ WHO Probe หรือ Probe ที่ใช้ในคลินิกได้โดยจัดทำให้

นิยาม

ฟันผุ คือ ฟันที่มีรูผุ (cavity) ที่ด้านใดด้านหนึ่งบนฟัน หรือเป็นฟันผุที่กินลึกเข้าไปใต้เคลือบฟัน มีฟันหรือผุหนึ่งซี่

ปราศจากฟันผุ คือ ฟันทุกซี่ในช่องปากไม่มีประสบการณ์การเป็นโรคฟันผุ ทั้งผุ ถอน และอุด

ฟันตกกระ คือ ภาวะที่เคลือบฟันผุผิดปกติ ตั้งแต่เห็นเป็นแถบขาวช้ำนพาดขวางตัวฟัน ไปจนถึงขาวช้ำทั้งซี่ ในระดับรุนแรงมีหลุมสีน้ำตาล โดยปกติการเป็นฟันตกกระจะสมมาตรคือเป็นทั้งซ้าย-ขวา

วิธีการ

สำรวจปีละ 1 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยทันตบุคลากร จากนั้นสำนักงานสาธารณสุขส่งข้อมูลสำรวจมาที่สำนักทันตสาธารณสุขภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อสรุปวิเคราะห์ผลในภาพรวมและเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเอกสารและ website

จังหวัดคำนวณขนาดตัวอย่างจาก

$$n = \frac{Z^2 \alpha/2 P(1-P) * (deff_)}{d^2}$$

ผลการสำรวจ(กลุ่มเด็กเล็ก 18 เดือน)

มีจังหวัดส่งข้อมูลมาภายในวันที่ 30 มกราคม 2563 มีจังหวัดส่งข้อมูลเข้ามาทั้งสิ้น 11 จังหวัด พบว่า ปราศจากโรคฟันผุ ร้อยละ 87.6 เด็กบริโภคนมหวาน/เปรี้ยว ร้อยละ 22.5 เด็กบริโภคเครื่องดื่มรสหวาน ร้อยละ 10.1 เด็กใช้ขวดนม ร้อยละ 24 เด็กกินขนม ร้อยละ 3.6 เด็กที่ได้รับการแปรงฟันก่อนนอนจากผู้ปกครองทุกวัน ร้อยละ 74.7 เด็กใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ ร้อยละ 88.5 เด็กมี plaque 4 ซี่หน้า ร้อยละ 22.7 เด็กมี White spot 4 ซี่หน้าบน ร้อยละ 16.8 ตอนอายุ 9-12 เดือน เด็กได้รับการตรวจช่องปาก ร้อยละ 62.4 ได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก ร้อยละ 64.6 ได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช ร้อยละ 55.3 ได้รับ แบบ Hand on ร้อยละ 60.7

กลุ่มเด็กเล็ก (18เดือน)	ผลสำรวจปี			
	2563	2562	2561	2560
จำนวนจังหวัด	11	22	16	24
ปราศจากโรคฟันผุ	87.6	82.8	81.0	90.5
เด็กมีฟันผุเฉลี่ย(ซี่/คน)	3.8	-	2.5	0.10
เด็กบริโภคนมหวาน/เปรี้ยว	22.5	19.1	16.7	-
เด็กบริโภคเครื่องดื่มรสหวาน	10.1	25.1	28.3	-
เด็กใช้ขวดนม	-	62.3	63.8	63.5
เด็กกินขนม	-	51.14	69.2	65.3
เด็กที่ได้รับการแปรงฟันก่อนนอนจากผู้ปกครองทุกวัน	74.7	72.6	72.6	69.0
เด็กใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์	88.5	86.4	85.4	83.7
เด็กมี plaque 4ซี่หน้า	22.7	12.2	14.8	16.7
เด็กมี White Spot 4ซี่หน้าบน	16.8	7.6	11.7	10.4
ตอนอายุ 9-12 เดือน	-	-	-	-
เด็กได้รับการตรวจช่องปาก	62.4	95.8	95.6	92.1
ได้รับคำแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก	64.6	96.3	96.4	91.9
เด็กได้รับการทาฟลูออไรด์วานิช	55.3	91.3	90.4	87.8
ได้รับการฝึกแปรงฟันแบบ Hand on	60.7	89.7	90.7	-